Immanuel

Dagoverdenkingen

2018

Omslagillustratie: Henk Helmantel,
Stilleven met gemberpot en witte uien op lichte achtergrond, 50 x 62 cm, giclée

Immanuel Dagoverdenkingen 2018

ISBN 978-90-8520-292-9
NUR 707
C-NUR 020

Ontwerp omslag: Studio Vrolijk, Ermelo
Opmaak binnenwerk: Gewoon Geertje, Genemuiden

Een lijst met medewerkers aan de overdenkingen is voor in dit boek opgenomen.

© 2017 ROYAL JONGBLOED - HEERENVEEN
Alle rechten voorbehouden.

www.royaljongbloed.nl

TEN GELEIDE

U hebt een nieuwe editie van de *Immanuel Dagoverdenkingen* in handen. Jaargang 2018 is de 109e editie van dit beproefde recept.

Aan de hand van psalmen op de zondagen en doorlopende lezingen op de andere dagen wandelt u door de Schrift. Deze keer misschien wel langs verrassende bijbelpassages. Ze werden nog niet vaak overdacht in *Immanuel*. Voor de schrijvers was het uitdagend en hopelijk is het dat voor u als lezer ook.
Opnieuw wordt uit de schat van (kerk)liederen geput om stem te geven aan de bijbelse boodschap. De rijkdom van de traditie is te vinden in de bijdragen bij de Heidelbergse Catechismus.
'Neem, lees en zing', zou ik u willen aanreiken.

Naast persoonlijk gebruik en gebruik in huis lenen de overdenkingen zich er ook voor om in bredere kring tot klinken gebracht te worden. U kunt denken aan vergaderingen of andere verbanden waarbij een opening vanuit de Schrift passend is.

Dr. Jurrien Mol, eindredacteur,

predikant van de Hervormde Gemeente (PKN) Opeinde - Nijega - De Tike (Fr) en hoofdbestuurslid van de Confessionele Vereniging in de Protestantse Kerk in Nederland.

De overdenkingen van 2018 zijn verzorgd door:

Ds. G. Doorn, predikant te Vriezenveen (Ov)
15-28 februari en 16-31 oktober

Ds. F.J. van Harten, predikant te Scheveningen (ZH)
17-31 maart en 17-31 juli

Ds. C. Hoek, predikant te Bedum (Gr)
16-31 januari en 1-16 juli

Mevr.ds. J.J. de Lange, predikant te Kamperland (Zld)
17-31 mei en 1-15 november

Mevr.ds. M.P.C. Lourens, em. predikant te Emmen (Dr)
1-15 april en 1-16 augustus

Dr. J.F. Mol, predikant te Nijega (Fr), eindredacteur
1-15 januari en 16-30 september

Ds. J. Prosman, predikant te Maasdam (ZH)
1-15 juni en 17-31 december

Ds. W.M. Roseboom, predikant te Oudega (W, Fr)
16-30 april en 1-16 december

Ds. C.W. Saly, predikant te Ede (Gld)
1-16 mei en 17-31 augustus

Prof.dr. W. Verboom te Harderwijk (Gld), bijzonder hoogleraar (em.)
Universiteit Leiden
16-30 juni en 1-15 oktober

Drs. H.J. van der Wal, proponent te Groningen (Gr)
1-14 februari en 16-30 november

Ds. D. Wolters, predikant te Vollenhove (Ov)
1-16 maart en 1-15 september

maandag 1 januari

Nieuwjaarsdag

… in de woestijn … (Luc. 3:2)

Is de woestijn een plaats om het nieuwe jaar te beginnen? Het beeld roept zomaar een gevoel van uitzichtloosheid op. Het lijkt niet zo goed aan te sluiten bij alle goede wensen die wij elkaar hebben toegesproken of toegestuurd. 'Veel heil en zegen voor dit nieuwe jaar, 2018.' Graag voegen we er 'A.D.' aan toe: een jaar van de Heer. Onder zijn leiding en hoede willen wij op weg zijn in het leven. En dan opeens blijkt de woestijn een plaats te zijn waar dat kan beginnen. Op die plaats richtte God zijn Woord tot Johannes. De woestijn is de plaats waar Jesaja Gods belofte hoorde. Komend van Advent en Kerst is de woestijn een uitgelezen plaats. Misschien ook juist omdat we de wereld met alle uitzichtloosheid weleens als een woestijn ervaren. Midden in de woestijn van de wereld richt God zijn Woord tot ons. Johannes zal zijn weg bereiden; de weg van het vleesgeworden Woord. In Hem zien wij hoe God redding heeft gebracht. Ook dit jaar is een jaar des Heren: *Anno Domini* 2018.

Lezen: Lucas 3:1-6 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 65:1,6
(Lhk Lied 65:1,6)
EL Lied 17

Zon op	08.47
onder	16.36
Maan op	16.17
onder	07.39

dinsdag 2 januari

… veilig … voor het komende oordeel? (Luc. 3:7)

Valse zekerheden. Die stelt Johannes aan de kaak. De valsheid is erin gelegen dat je denkt te kunnen terugvallen op een vast gegeven terwijl dat niet zo is. Zo is het namelijk gesteld met de afstamming van Abraham, aldus Johannes. In plaats van een levende werkelijkheid is het een dode letter geworden. Niet Abrahams Godsvertrouwen en geloof zijn meer leidend voor de eigen relatie met God. Alleen zijn vaderschap is overgebleven en dat fungeert als een valse zekerheid. Wie er zo in staat, vertrouwt op een valse zekerheid – alsof het niet om een levende relatie met God gaat. Ten onrechte denkt men veilig te zijn voor het oordeel. Daar klinkt de vraag van God hoe het er tussen Hem en jou voorstaat. Johannes zegt zijn tijdgenoten dit aan. Wie inziet dat het anders moet, wijst hij een weg. Die weg blijkt een Persoon te zijn. Niet hijzelf maar iemand die na hem komt. Hij alleen zal mensen veiligstellen voor het komende oordeel. Johannes vraagt ons naar onze relatie met de Heer. Is die levend?

Lezen: Lucas 3:7-14 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 47 (Lhk Lied 47)
EL Lied 22:3,4

Zon op	08.47
onder	16.38
Maan op	17.22
onder	08.44

○

woensdag 3 januari

… hij houdt de wan in zijn hand … (Luc. 3:17)

Johannes maakt een volgende stap in zijn verkondiging. Hij tekent degene die na hem komt. In de manier waarop Johannes Hem tekent, onderstreept hij zijn afwijzing van elke valse zekerheid. Woorden als 'vuur', 'reinigen' en 'de wan in zijn hand' tekenen een beeld van oordeel. Aan deze Persoon zal een scheiding der geesten zichtbaar worden. Een deel zal als graan bijeengebracht worden in de schuur. Een ander deel wordt verbrand in onuitblusbaar vuur. De ernst van deze woorden zal geen hoorder ontgaan zijn of ontgaan. Nog even blijven de naam en identiteit van deze Persoon in het verborgene. De oproep tot voorbereiding op zijn komst is onmiskenbaar; toen en nu. Zal Hij geloof vinden wanneer Hij komt?
Die levende relatie met de Heer? Die geeft ons gewicht. Gewicht dat we nodig hebben om niet als kaf weggeblazen, maar als graan in de wan vergaderd te worden, om bijeengebracht te worden in zijn schuur. Dat is het goede nieuws volgens Johannes.

Lezen: Lucas 3:15-20 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 247
(Lhk Lied 686)
HH Lied 319

Zon op	08.47
onder	16.39
Maan op	18.37
onder	09.38

donderdag 4 januari

'Jij bent mijn geliefde Zoon …' (Luc. 3:22)

Ik probeer mij weleens voor te stellen hoe Johannes de doop van Jezus heeft beleefd. Zo op het oog is Jezus een van de toehoorders van Johannes die zich door hem laten dopen. Zeker, hij heeft vooruitgewezen naar zijn komst. Johannes heeft het ingrijpende karakter van zijn komst gekenschetst. Zijn komst is het goede nieuws. En opeens is het zover. Wat je voorzegd hebt, geschiedt. De aankondiging van zijn komst gaat in vervulling. Alsof alle stukjes van de puzzel op hun plaats vallen. In Hem komen alle woorden van Johannes samen. Er is er maar één op wie ze alle van toepassing zijn: 'Jij bent mijn geliefde Zoon.' Van een reactie van Johannes' kant lezen we niets. De afwezigheid van Johannes' reactie biedt ons de ruimte er zelf een voorstelling van te maken. De stem uit de hemel markeert een hoogtepunt. Vader, Zoon en Geest komen samen in dit gebeuren. Nu wij dit mogen weten, is geen van Gods beloften te groot om ons daarvan de vervulling voor te stellen. Wat een toekomst!

Lezen: Lucas 3:21-38 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 89:1,11
(Lhk Lied 89:1,11)
EL Lied 109:2,4

Zon op	08.47
onder	16.40
Maan op	19.56
onder	10.21

vrijdag 5 januari

‘Stel de Heer … niet op de proef.’ (Luc. 4:12)

Veertig dagen in de woestijn; een afgeronde periode en voor elk jaar van het volk één dag. Zal de geschiedenis zich herhalen? Of is God iets nieuws begonnen in zijn Zoon? De duivel speelt zijn rol als vanouds. Hij verleidt en klaagt aan. Wie kan standhouden onder zo veel verleiding? De Bijbel is geen boek van heldenverhalen zoals die bekend waren uit de wereld rondom. Griekse en Romeinse helden bevolkten de geschriften in de wereld van toen. En toch … Wat Jezus hier volbrengt, is niet minder dan een daad van onvergelijkbare proporties. Hier wordt duidelijk dat de geschiedenis zich niet zal herhalen: Jezus is Gods nieuwe begin. De duivel dacht mogelijk dat drie keer scheepsrecht zou zijn. Als een valse godgeleerde bestookte hij Jezus met Gods woord. Hoe herkenbaar kan dat zijn. Gods woord voor ons karretje spannen. Jezus leert ons zelfonderzoek met de uitspraak: ‘Stel de Heer, uw God, niet op de proef.’ Op deze manier kunnen ook wij ons teweerstellen.

Lezen: Lucas 4:1-13 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 91:5,6
(Lhk Lied 91:5,6)
HH Lied 219:2

Zon op	08.47
onder	16.41
Maan op	21.15
onder	10.55

zaterdag 6 januari

… volgens zijn gewoonte … (Luc. 4:16)

De Geest die Jezus de woestijn in leidde, sterkt Hem ook wanneer Hij terugkeert naar Galilea. In de streek van zijn jeugd geeft Jezus onderricht. Hij is gelouterd en gesterkt door de beproeving in de woestijn. Als Hij op een sabbat in Nazaret is, gaat Hij volgens zijn gewoonte naar de synagoge. Wat Hij voorleest, betrekt Jezus op zichzelf. Opnieuw is er een leidende rol voor de Geest van de Heer. De woorden uit Jesaja lopen uit op een genadejaar van de Heer. Die gezegende periode is in Jezus aangebroken. Om dat te horen, moet men in de synagoge zijn. Daar spreekt Jezus; daar is Hij volgens zijn gewoonte. Zijn gewoonte bevat een vraag aan eenieder van ons: volhard ik na een beproeving in mijn leven in de gemeenschap waar God mij heeft geplaatst? Of blijf ik juist thuis omdat ik door die beproeving moeite met God heb? Jezus had zeker reden genoeg om weg te blijven, maar Hij ging. In de samenkomst van de gemeente was en is er ruimte om het heil aan te zeggen: een genadejaar. Daar wil je bij zijn.

Lezen: Lucas 4:14-19 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 18:8,15
(Lhk Lied 18:8,15)
EL Lied 112:3,4,5

Zon op	08.46
onder	16.42
Maan op	22.32
onder	11.23

zondag 7 januari

Ik kom niet ten val … (Ps. 10:6)

Als er een psalm is waarop het gezegde 'hoogmoed komt voor de val' van toepassing is, dan mag dat deze psalm zijn. De woorden van deze psalm meten de gedachten van de mens die zonder God leeft breed uit. Er lijkt geen kruid tegen gewassen. De wereld is weerspiegeld in de beschrijving. Rijken die rijker worden en die Gods gebod met voeten treden. Onaantastbaar wanen dezen zich: 'Ik kom niet ten val.' Dat idee trekt mensen aan. Durven wij onszelf ook weerspiegeld te zien in deze beschrijving? Geheel vrij van deze hoogmoed zijn ook wij niet.. 'Wie zonder zonde is, laat die een steen werpen', sprak de Heer. Niemand wierp een steen, ook zij niet die met God leefden. Juist een mens met God weet zich afhankelijk van God om niet ten val te komen. Wie gelooft, is niet beter dan wie niet gelooft, en dat erken je. En dat is het beslissende verschil. Wie gelooft, staat dankzij de Heer, en niets of niemand anders.

Lezen: Psalm 10:1-11 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 10:1,2,3,4
(Lhk Lied 10:1,2,3,4)
OB Psalm 10:1,2,3,4,5

Zon op	08.46
onder	16.44
Maan op	23.47
onder	11.48

maandag 8 januari

… de genaderijke woorden … (Luc. 4:22)

Soms denk je iemand te kennen. Je weet van wie hij of zij er een is. En die persoon zelf kan zich daar maar beter naar gedragen. Zoals bij Jezus: wie denkt Hij wel dat Hij is? Hij is gewoon de zoon van Jozef. Maar de woorden uit zijn mond zijn genaderijk – dat valt niet te ontkennen. Dat kan toch niet kloppen? Hij is immers de zoon van Jozef. Daar gaat het mis: zij denken Hem te kennen, maar Hij is meer dan zij menen te weten. De zoon van Jozef is de Zoon van God, en bij Hem passen genaderijke woorden. Hij roept een genadejaar van de Heer uit. Een genadejaar waar Hij met zijn leven garant voor zal staan. Zo ver is het nog niet. Eerst komt de tijd om de genade gestalte te geven in onder andere zijn woorden: een tijd van verkondiging en openbaring. De tijd om ogen en oren open te hebben; om te zien en te horen wie Hij is en van wie Hij er een is. De sfeer van Nazaret kan zomaar binnensluipen in ons bestaan. En wie zou dat willen?

Lezen: Lucas 4:20-30 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 33:1,2
(Lhk Lied 33:1,2)
HH Lied 68

Zon op	08.45	
onder	16.45	
Maan op	--.--	☾
onder	12.11	

dinsdag 9 januari

'… je bent, de heilige van God.' (Luc. 4:34)

Een opmerkelijke situatie in de synagoge van Kafarnaüm: er is een bezeten mens onder het gehoor van Jezus. De onreine demon heeft deze persoon daar gebracht. Het lijkt alsof hij het Engelse gezegde kent: *Keep your friends close, but keep your enemies closer* (houd je vrienden dicht bij je, maar je vijanden nog dichterbij). Deze Jezus van Nazaret moeten ze – de onreine geesten – in de gaten houden. Van Hem hebben zij niets goeds te verwachten; alleen maar hun vernietiging. Echter, alle oplettendheid ten spijt, deze onreine geest moet eraan geloven. Hij moet op gezag van Jezus vertrekken. De mens blijft bevrijd achter. Meer en meer begint het effect duidelijk te worden van wat de heilige van God doet en wie Hij is. Hij opent het leven voor mensen waar dat door onreine geesten – van welke aard die ook zijn in ons bestaan – toegesloten was. Een leven onder de macht wordt een leven in vrijheid. Het nieuws over deze Verlosser gaat als een lopend vuur, ook zonder internet en sociale media.

Lezen: Lucas 4:31-37 (NBV)
Zingen: Lvdk Psalm 111:2,5,6
(Lhk Lied 111:2,5,6)
EL Lied 302

Zon op	08.45
onder	16.46
Maan op	00.58
onder	12.33

woensdag 10 januari

'Jij bent de Zoon van God!' (Luc. 4:41)

Wie de eerste slag verliest, heeft nog niet de gehele oorlog verloren. Zo lijken de demonen te denken na hun vorige confrontatie met Jezus. Gezamenlijk trekken zij tegen Jezus op. De genezing van Petrus' schoonmoeder lijkt bijna een onschuldig tussendoortje. En toch is haar genezing een helder teken van de reden waarom Hij gekomen is. In ziekte breekt de dood binnen in het leven. Naarmate de ziekte ernstiger is, zijn wij ons dat meer bewust. In essentie is er geen verschil. De Zoon van God is gekomen om de dood, zijn macht en zijn handlangers te verbannen uit het leven dat God heeft gewild. Wat de schoonmoeder van Petrus ervaart, belijden de demonen die het veld moeten ruimen: 'Jij bent de Zoon van God!' Als zulke felle tegenstanders dat erkennen, moet het wel waar zijn. Liever zouden zij dat niet gezegd hebben, maar zij kunnen niet anders. Wij kunnen, wij mogen kiezen: een voorrecht van het genadejaar. Hij wacht op ons antwoord. Wij weten toch ook dat Hij de Messias is?

Lezen: Lucas 4:38-41 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 294:1,5,6
(Lhk Lied 756:1,5,6)
EL Lied 365

Zon op	08.44
onder	16.48
Maan op	02.07
onder	12.55

donderdag 11 januari

… hij … ging naar een eenzame plaats. (Luc. 4:42)

Na de intensieve confrontaties met demonen zoekt Jezus de stilte van een eenzame plaats. Net als ieder ander heeft ook Jezus momenten van rust nodig, momenten om de accu weer even op te laden. Er wacht Hem nog een grote taak. Het goede nieuws over het Koninkrijk van God moet overal gebracht worden. Dit gebeurde in de synagogen van Judea; plaatsen waar de gemeente samenkomt. Ter voorbereiding op de ontmoetingen en deze taak zocht Jezus een eenzame plaats op. Verrassend genoeg horen we verder niets over de invulling van deze stille tijd van Jezus. Bad Hij? Overdacht Hij de Schriften? Mediteerde Hij? Zong Hij misschien? Of was Hij mogelijk gewoon 'stil', voor even zonder gedachten? Alle genoemde invullingen kennen hun goede werking. Mogelijk is het dáárom dat het niet nader omschreven is. Even op een eenzame plaats zijn, dat brengt een moment van ont-moeten. Want wij moeten vaak zo veel, ook van onszelf, zoals mensen van Jezus zo veel wilden. Rust is een zegen.

Lezen: Lucas 4:42-44 (NBV)
Zingen: Lvdk Gezang 170:1,2,3
(Lhk Lied 837:1,2,3)
NHB Gezang 227:1,2,3

Zon op	08.43
onder	16.49
Maan op	03.13
onder	13.19